

Referat fra møde i Udvalget for Regional Udvikling og
EU 2022-2026 (URE) den 30. januar 2025 kl. 10.00-14.00

06-02-2025
MOD-2025-00001
bec@regioner.dk

Deltagere: Anders G. Christensen
Peder Key Kristiansen
Bent Graversen
Brian Høier
Christian Wedell-Neergaard
Felex Pedersen
Henrik Gottlieb Hansen
Henrik Qvist
Jette Buhl
Karsten Uno Petersen
Lars Erik Hornemann
Martin Schmidt Konradsen
Michael Nielsen
Tage Leegaard

Afbud: Christine Dal Thrane
Hanne Roed

Gæst:
Maja Bødtcher-Hansen, formand for Danske Gymnasier
(punkt 4)

Deltagere fra sekretariatet: Tommy Kjelsgaard
Lotte Holten
Pia Mulvad Reksten (punkt 2, 3 og 4)
Michael Koch-Larsen (punkt 4)
Morten Brønnum Andersen og Malthe Rosenkvist
Andersen (punkt 5, 6 og 7)
Asger Andreasen (punkt 7)
Lone Vingtoft (referent)

Indholdsfortegnelse

1 (Offentlig) Formandens meddelelser	4
2 (Offentlig) Ny OECD-kortlægning af voksnes kompetencer	6
3 (Fortrolig)	10
4 (Fortrolig)	10
5 (Fortrolig)	11
6 (Fortrolig)	11
7 (Offentlig) Gensidig orientering	12
8 (Offentlig) Næste møde og eventuelt	16

1 (Offentlig) Formandens meddelelser

bec@regioner.dk
EMN-2025-00001

Resumé

Under dette punkt giver formanden aktuelle orienteringer.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget tager orienteringerne til efterretning.

Sagsfremstilling

Referat af udvalgets møde den 22. november 2024

Et udkast til referat fra udvalgets møde den 22. november 2024 blev frigivet i dagsordenssystemet FirstAgenda den 28. november 2024. Der indkom ingen bemærkninger inden for en uge efter udsendelsen, hvorfor referatet ansås som godkendt den 6. december 2024.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Beslutninger:

URE 30-01-2025

Formanden bød velkommen til Christian Wedell-Neergaard (C), der har afløst Helle Laursen Petersen i udvalget.

Han orienterede herefter om, at konferencen Fremtidens Transport, som Danske Regioner afholdt den 13. januar 2025 sammen med Ingeniørforeningen (IDA), ITSDanmark, DI Transport, Dansk Vejforening, KL og

Transportøkonomisk Forening (TØF), var forløbet godt. Bl.a. fremhævede Arkitektforeningens direktør, at det er vigtigt med et regionalt ansvar på området.

Der er aftalt møde transportministeren ultimo marts 2025.

Udvalget tog orienteringerne til efterretning.

Bilag

2 (Offentlig) Ny OECD-kortlægning af voksnes kompetencer

lvi@regioner.dk
EMN-2019-01142

Resumé

En ny OECD-undersøgelse viser, at der fortsat er en stor andel af voksne danskere, der har udfordringer med at læse, skrive og regne. Dette er en god anledning til en indledende drøftelse om uddannelses tilbuddene til denne gruppe, samt hvad kommende ændringer på ungdomsuddannelsesområdet kan få for tilbuddene til de voksne.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget tager resultaterne af OECD-kortlægningen til efterretning,
at udvalgets medlemmer deler viden om regionernes hidtidige erfaringer i deres arbejde på voksenuddannelsesområdet, og
at der tages en fornyet drøftelse i udvalget, når forhandlingerne om en rammeaftale med afsæt i regeringens udspil 'Flere i gymnasiet' er afsluttet, med henblik på at arbejde videre med sagen.

Sagsfremstilling

Danmark har deltaget i OECD-undersøgelsen PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competences). Godt 5.000 danskere i alderen 16-65 år har i 2022/23 gennemført test i læsning, regning og problemløsning. Det samme har voksne i 30 andre lande.

Hovedresultater af PIAAC-undersøgelsen

Resultaterne af undersøgelsen blev offentliggjort i december 2024. Resultaterne kan sammenlignes med den første PIAAC-undersøgelse fra 2011/12. Nogle af de centrale resultater er:

- De 16-65-åriges færdigheder i læsning og regning er forbedret fra 2011/12 til 2022/23. En stor del af forbedringerne hænger sammen med det generelt stigende uddannelsesniveau i Danmark.
- Forbedringen i færdigheder ses hovedsageligt blandt personer, der i forvejen har et relativt højt færdighedsniveau i både læsning og regning. Særligt de 25-34-årige og personer med en lang videregående uddannelse har oplevet en stigning i gennemsnitligt færdighedsniveau.
- Sammenlignet med de andre deltagende lande, er der fortsat en relativt stor andel af voksne i Danmark, der har et lavt færdighedsniveau i læsning og regning.

- 667.000 voksne i Danmark har læsefærdigheder på lavt niveau (svarende til 18 procent).
- 620.000 voksne i Danmark har regnefærdigheder på lavt niveau (svarende til 17 procent).
- De 55-65-årige er den aldersgruppe, der scorer lavest i læse- og regnefærdigheder, mens de 31-årige i gennemsnit er de bedste til at læse og regne.
- Der ses en forbedring i indvandreres læse- og regnefærdigheder, men forskellen mellem indvandreres og majoritetsbefolkningens færdigheder er stadig forholdsvis stor.
- IT-aktiviteter er mere udbredte end at læse, skrive og regne. 9 ud af 10 af deltagerne i undersøgelsen bruger eller har brugt digitale enheder på arbejdet, og 98 procent bruger dagligt en smartphone i fritiden.
- 58 procent af de 16-65-årige har deltaget i mindst én ikke-formel lærings- eller voksen- og efteruddannelsesaktivitet 12 måneder forud for deres deltagelse i PIAAC.

Læs evt. mere her: [Videnshæfte om voksnes læse- og regnefærdigheder](#) eller i bilagene til sagen.

Undersøgelsen vil i de kommende år blive fulgt op af temarapporter om fx brug af kompetencer på arbejdspladsen.

Voksenuddannelse i Danmark

Voksne danskere tilbydes en lang række uddannelses tilbud, som kan bidrage til at forbedre deres grundlæggende færdigheder. Det drejer sig bl.a. om forberedende voksenundervisning (FVU), almen voksenuddannelse (AVU) og ordblindeundervisning (OBU).

Det er alene voksenuddannelsescentrene (VUC), der er godkendt til at udbyde AVU, mens også andre uddannelsesinstitutioner som erhvervsskoler, daghøjskoler, sprogskoler og folkeoplysende foreninger kan udbyde FVU og OBU ved at indgå en driftsoverenskomst med et VUC.

Over de senere år har der været et fald i antallet af årselever¹ på uddannelserne. Antallet af AVU-årselever var 8.034 i 2013, mens det i 2023 var faldet til 3.527. Antallet af FVU-årselever var 2.771 i 2013, mens det i 2023 var faldet til 2.229. Og antallet af OBU-årselever var 691 i 2016², mens det i 2023 var faldet til 403.

1) Antallet af deltagere på kurserne omregnes til antal årselever. En årselev på AVU, FVU og OBU svarer til en kursist, som har fået undervisning i 813 timer. Fx svarer de 3.527 AVU-årselever i 2023 til, at der har deltaget knap 44.000 personer på et AVU-kursus i 2023.

2) Der findes ikke tal for OBU-årselever i 2023 i Børne- og Undervisningsministeriets datavarehus.

Der eksisterer endvidere en lang række andre uddannelsesmuligheder rettet mod voksne: enkeltfags-HF, specialundervisning for voksne, arbejdsmarkedsuddannelser, erhvervsuddannelse for voksne, akademiuddannelser, diplomuddannelser og masteruddannelser. Hertil kommer kurser på det private marked samt virksomheders og offentlige myndigheders interne kompetenceudvikling af egne medarbejdere.

Der er jævnligt en debat om, hvorfor der trods det omfattende udbud stadig er så stor en andel af befolkningen, der mangler (grundlæggende) færdigheder og kompetencer. Tidligere undersøgelser har vist, at en af forklaringerne er, at det er svært for den enkelte at få et overblik over uddannelsesmulighederne. Børne- og Undervisningsministeriet har forsøgt at råde bod på dette via et digitalt overblik, som kan se her: [Voksen- og efteruddannelser](#).

Regionernes opgaver på voksenuddannelsesområdet

For det første koordinerer regionsrådet i samarbejde med voksenuddannelsescentrene indsatsen for almen voksenuddannelse (AVU) og forberedende voksenundervisning (FVU) samt ordblindeundervisning for voksne (OBU). Formålet er at sikre et tilstrækkeligt og varieret voksenuddannelsesstilbud til alle. Koordineringen sker bl.a. på årlige obligatoriske møder med udbydere i regionen.

For det andet skal regionsrådet høres i de tilfælde, hvor et VUC ønsker at indgå driftsoverenskomster med andre udbydere. En gennemgang af dagsordener i regionsråd/udvalg fra 2024 viser både eksempler på, at regionsrådet bakker om ansøgninger om en driftsoverenskomst, og eksempler på, at regionsrådet afgiver et negativt høringssvar. Sidstnævnte sker typisk med henvisning til, at der allerede i det pågældende geografiske område vurderes at være et tilstrækkeligt udbud.

For det tredje kan regionsrådet med henblik på at understøtte regionens udviklingsstrategi yde udviklingstilskud til AVU, FVU og OBU. En gennemgang af dagsordener i regionsråd/udvalg fra 2024 viser, at dette sker, men i beskedent omfang sammenlignet med ungdomsuddannelsesområdet. Region Syddanmark har støttet et initiativ vedr. fjernundervisning i alle fag inden for FVU. Region Hovedstaden arbejder med at forbedre overgange mellem VUC og SOSU-skolerne.

Kommende ændringer på området

Regeringens uddannelsesudspil 'Flere i gymnasiet' og en kommende politisk aftale herom kan forventes også at få en række konsekvenser på voksenuddannelsesområdet.

Regeringen fremhæver, at det er en prioritet, at der også fremadrettet er gode almene uddannelsesstilbud til voksne, som har behov for opkvalificering

eller løft af basale færdigheder Ikke mindst for at imødekomme arbejdsmarkedets løbende udvikling.

Der vil derfor fortsat blive udbudt voksenuddannelser som AVU, FVU og OBU, men det skal foregå i et nyt organisatorisk set-up med mulighed for at sikre stabilitet og god geografisk dækning.

Af regeringens udspil fremgår det, at VUC skal nedlægges som selvstændig institutionstype.

Fagligt og økonomisk bæredygtige institutioner, som i dag er et VUC, skal dog med udgangspunkt i en ny fælles institutionslov for ungdoms- og voksenuddannelser fortsat kunne udbyde voksenuddannelser og gymnasiale enkeltfag. Udspillet fremhæver, at det eksempelvis kan gælde i landets største byer, mens udbuddet af voksenuddannelser andre steder i udgangspunktet skal varetages af de institutioner, som udbyder arbejdsmarkedsuddannelser (AMU).

Det er regeringens intention at samle de nuværende institutionslove i én institutionslovgivning, hvor alle institutioner får mulighed for at blive godkendt til at udbyde alle ungdoms- og voksenuddannelser. Der er ikke uddybende oplysninger herom i regeringens udspil. Herunder hvad implikationerne vil være for regionernes nuværende rolle.

Under alle omstændigheder er det vigtigt, at de fremtidige udbud skal kunne rumme meget forskellige grupper af voksne med behov for voksenpædagogiske læringsmiljøer, rummelighed og fleksibilitet, hvilket har været et særkende ved VUC'erne indtil nu.

Der lægges op til, at udvalget igen tager sagen op, når der er indgået en politisk aftale på Christiansborg med afsæt i regeringens udspil 'Flere i gymnasiet'. Det er forventningen pt, at der herefter vil blive gennemført forhandlinger om VUC'erne fremtid mv.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Beslutninger:

URE 30-01-2025

Lone Vingtoft fremlagde hovedresultaterne af OECD-kortlægningen. I den efterfølgende drøftelse lagde udvalget stor vægt på, at voksnes færdigheder er en vigtig forudsætning, ikke kun for deres deltagelse på arbejdsmarkedet, men også ift. politisk deltagelse og evnen til at sortere i al den information, der omgiver dem. Regionerne spiller en rolle ift. den geografiske dækning af forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning (OBU) og vil derfor drøfte sagen igen, når der er indgået en politisk aftale på gymnasieområdet, da denne får økonomiske og strukturelle konsekvenser for udbuddet af voksenuddannelser. På forslag fra et af udvalgsmedlemmerne vil det blive undersøgt, om der kunne være et potentiale i en tværregional uddannelsesanalyse.

Bilag

1. PIAAC-Hovedrapport-VIVE (1750590 - EMN-2019-01142)
2. Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World (OECD) (1750591 - EMN-2019-01142)
3. Opgørelse over årskursister i 2023 fra Danske HF & VUC (1747683 - EMN-2019-01142)

3 (Fortrolig)

EMN-2024-00246

4 (Fortrolig)

EMN-2024-00246

5 (Fortrolig)

EMN-2025-00042

6 (Fortrolig)

EMN-2025-00042

7 (Offentlig) Gensidig orientering

bec@regioner.dk
EMN-2025-00001

Resumé

Under dette punkt lægges der op til videndeling om aktuelle emner.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget tager orienteringerne til efterretning.

Sagsfremstilling

a. Åben debat i Udvalget for Landdistrikter og Øer

Den 9. januar 2025 afholdtes på Christiansborg en åben debat om regeringens regional- og landdistriktpolitiske redegørelse. Det var Udvalget for Landdistrikter og Øer, der i stedet for at debattere redegørelsen i Folketingssalen som et forsøg holdt en åben debat, hvor der også var inviteret eksterne oplægsholdere. Der var især fokus på attraktive ungdomsuddannelser i landdistrikter, erhvervsudvikling i landdistrikter, infrastruktur og nye transportmuligheder og den grønne omstilling i landdistrikter samt på muligheder for bosætning og indbyggernes muligheder for selv at bidrage til udvikling.

Minister for byer og landdistrikter Morten Dahlin sagde i sit indlæg blandt andet, at sundhed er en vigtig, måske endda den vigtigste, rammebetingelser ift. bosætning på landet.

Link til: [Regeringens regional- og landdistriktpolitiske redegørelse 2024](#)
Debatten kan ses her: [Tv fra Folketinget / Folketinget](#)

b. Oprettelse af et stående Udvalg for Folkesundhed i Europa-Parlamentet

Den 18. december 2024 besluttede Europa-Parlamentet at gøre Underudvalget for Folkesundhed (SANT) til et stående udvalg. Det betyder, at sundhedsområdet for første gang får sit eget uafhængige udvalg med lovgivende beføjelser i Europa-Parlamentet.

Selvom sundhedsområdet fortsat har status af en primær national kompetence, så indikerer oprettelsen af et stående SANT-udvalg alligevel, at sundhedsanliggender har fået større betydning i europæisk politik siden COVID-19.

Førhen var folkesundhed en del af "Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed", også kaldet ENVI-udvalget. I februar 2023 blev et permanent SANT-underudvalg oprettet til at varetage specifikke spørgsmål relateret til folkesundhed. Med status som et underudvalg havde SANT ikke beføjelser til at vedtage lovgivningstekster eller til at stemme om lovgivningsforslag. Ansvar for herfor lå fortsat i ENVI-udvalget.

Som følge af opgraderingen til et stående udvalg bliver SANT eneansvarlig for folkesundhedsanliggender relateret til:

- lægemidler og medicinsk udstyr;
- beredskab og reaktioner vedrørende sundhedskriser;
- mental sundhed og patientrettigheder;
- programmer og specifikke politikker inden for folkesundhed;
- sundhedsmæssige aspekter af bioterrorisme;
- Det Europæiske Lægemiddelagentur og Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme;
- forbindelse til Verdenssundhedsorganisationen angående ovenstående emner.

ENVI-udvalget skifter navn til "Udvalget om Miljø, Klima og Fødevarerikkerhed". Udover de emner, som titlen på udvalget afslører, så vil ENVI-udvalget også varetage miljøpolitik til beskyttelse af folkesundheden samt politikker omhandlende kemikalier, kosmetikprodukter og pesticider.

SANT-udvalget vil bestå af 43 medlemmer, og træder i kraft mandag den 20. januar 2025. Udvalgets formand bliver polske Adam Jarubas, der på nuværende tidspunkt allerede besidder posten i SANT-underudvalget. Jarubas sidder i Europa-Parlamentets største gruppe, den borgerlige EPP-gruppe.

Den danske europaparlamentariker, Stine Bosse (M), blev valgt til næstformand for SANT-underudvalget ved dets konstituering i juli 2024. Det forventes, at hun fortsætter som næstformand i det stående SANT-udvalg.

Sekretariatet vil undersøge mulighederne for et møde mellem Europaparlamentsmedlem, Stine Bosse og Danske Regioners europapolitiske talsperson, Karsten Uno Petersen, snarest muligt. Karsten Uno Petersen har været ordfører på flere af Regionsudvalgets udtalelser om patientrettigheder og sundhedsydelser på tværs af grænser.

c. Ny konstituering i Det Europæiske Regionsudvalg

Regionsudvalget påbegynder formelt set en ny femårig valgperiode den 26. januar 2025. I praksis træder det nye Regionsudvalg dog først sammen til den konstituerende plenarsamling den 19.-21. februar.

I den forbindelse er alle lande blevet bedt om at indsende en liste med sammensætningen af deres nationale delegation for den nye valgperiode. Det er en udfordring i de lande, hvor de har særskilte udpegningsprocedurer til Regionsudvalget.

For Danmark er det enkelt nok. Den nuværende delegation fortsætter indtil 31. december 2025. Herefter afgør konstitueringsprocesserne i henholdsvis Danske Regioner og KL den fremtidige sammensætning af den danske delegation.

Eftersom konstitueringerne først finder sted i foråret 2026, opstår der en periode på nogle måneder, hvor den danske delegation vil bestå af de medlemmer og suppleanter, som fortsætter. Delegationen vil først være fuldtallig, når udpegningsproceduren, som går gennem Udenrigsministeriet og Det Europæiske Råds sekretariat, er slut. Det vil sandsynligvis ske op mod sommeren 2026.

d. Overblik over internationale fora

Sekretariatet har – med input fra regionerne - udarbejdet en oversigt over de internationale fora, som regionerne deltager i inden for det regionalpolitiske område.

Formålet er at skabe det nødvendige overblik, for, i lyset af sundhedsreformen, at se på hvorvidt regionernes fremadrettede engagement er hensigtsmæssigt i alle disse internationale fora. Oversigten er vedlagt som bilag.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

-

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Beslutninger:

URE 30-01-2025

Som bilag til punktet var der vedlagt et et overblik over internationale fora, som regionerne deltager i inden for det regionalpolitiske område. Udvalgets medlemmer gav udtryk for merværdien ved at deltage i de forskellige fora.

Bilag

1. Regionernes engagement i internationale fora (1748728 - EMN-2023-01152)

8 (Offentlig) Næste møde og eventuelt

bec@regioner.dk
EMN-2025-00001

Resumé

Næste møde i Udvalget for regional udvikling og EU holdes i Regionernes Hus torsdag den 27. marts 2025 kl. 10.00-14.00.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

2025 er et valgår, og der er derfor færre møder i udvalget end i øvrige år.

Der udestår følgende møder i 2025:

- 27. marts
 - 19. juni
 - 4. september
-

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Beslutninger:

URE 30-01-2025

Formanden gjorde opmærksom på, at der i mødekalenderen er endnu tre møder i udvalget frem mod regionalvalget i efteråret 2025.

Vedr. mødet i september 2025 orienterede han om, at det ikke har vist sig muligt at flytte mødet til Herning ifm. Skills Europe. Mødet afholdes derfor som planlagt den 4. september i Regionernes Hus på Dampfærgevej.

Udvalget tog orienteringen til efterretning.

Bilag